

การพัฒนาตัวบ่งชี้พฤติกรรมผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

The Development of Change Agent Behavior Indicators of Learning Program Heads of Expansion Education Schools in the Three Southern Border Province

ถวัลย์ สุวรรณอินทร์¹, วัน เดชพิชัย¹, เรวดี กระโหมวงศ์¹

Thawan Suwan-in¹, Wan Dechpichai¹, Rewadee Krahomwong¹

(Received: May 8, 2019; Revised: May 29, 2019; Accepted: June 15, 2019)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาพฤติกรรมผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 2. ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของพฤติกรรมผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 3. ศึกษาน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ของพฤติกรรมผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ กระบวนการวิจัยมี 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาพฤติกรรมผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้โดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน และศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของพฤติกรรมผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้โดยการสอบถามหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จำนวน 432 คน ด้วยแบบสอบถามที่มีค่าความเที่ยงตรงแบบ CVI เท่ากับ .91 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .988 แล้ววิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) สกัดปัจจัยด้วยวิธีแวกซ์ ระยะที่ 2 ศึกษาน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ของพฤติกรรมผู้นำการเปลี่ยนแปลงโดยการสอบถามหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไปจำนวน 30 คน แล้วนำค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมิน

ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มี 6 พฤติกรรม 48 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 พฤติกรรมผู้นำด้านอัตลักษณ์ มี 17 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 2 พฤติกรรมผู้นำด้านการพัฒนานักเรียน มี 12 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 3 พฤติกรรมผู้นำด้านเทคนิคการจัดการเรียนการสอน มี 7 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 4 พฤติกรรมผู้นำด้านการวางแผนจัดการงบประมาณและพัสดุ มี 5 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 5 พฤติกรรมผู้นำด้านเทคนิค มี 4 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 6 พฤติกรรมผู้นำด้านการศึกษา มี 3 ตัวบ่งชี้ และเมื่อศึกษาน้ำหนักความสำคัญ พบว่า ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.77-4.37 โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกตัว

คำสำคัญ: พฤติกรรมผู้นำการเปลี่ยนแปลง หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตัวบ่งชี้

¹คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

¹ Faculty of Education and Liberal Arts. Hatyai University.

ABSTRACT

The aims of this research were 1) to investigate change agent behavior of heads of opportunity expansion schools in three southernmost provinces, 2) to examine elements and behavioral indicators of transformational leadership of department heads of the opportunity expansion schools, and 3) to weigh the importance of behavioral indicators of transformational leadership of department heads of the schools. The research was divided into two phases. The first phase involved with studying behaviors of transformational leaders, which was evaluated by nine experts. Subsequently, questionnaires were used to investigate behavioral elements and indicators of transformational leadership of department heads in the opportunity expansion schools in the three southernmost provinces. The validity and reliability of the questionnaires were equal to .91 and .988 respectively. The data were collected from 432 respondents and were subsequently analyzed using exploratory factors by means of Varimax. In addition, the second phase involved with weighing the importance of each behavioral indicator of transformational leaders. The research instrument used in this phase was questionnaires given to 30 department heads of the opportunity expansion schools where the department heads position was at the senior professional level.

The results of this study found that there were six elements and 48 indicators of transformational leadership behaviors of the department heads of the opportunity expansion schools in the three southernmost provinces. The first element consisted of the leadership behaviors pertaining to identity which had 17 indicators. The second element involved with the leadership behaviors pertaining to self-development which had 12 indicators. The third element was the leadership behaviors pertaining to teaching and learning management techniques which comprised of seven indicators. The fourth element was the leadership behaviors regarding techniques which had five indicators. The fifth element was the leadership behaviors concerning teaching and learning management techniques consisting of four indicators. The last element was the leadership behaviors pertaining to education comprising of three indicators. Furthermore, with regards to weighing the importance of each indicator, the study disclosed that the average of each indicator ranged from 3.77-4.37, which showed that each indicator was at a high level.

Keywords : Change Agent Behavior Indicators, Learning Program Heads, Three Southern Border Provinces, Indicators

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 49 ระบุว่าบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชน การศึกษาทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิตย่อมได้รับความคุ้มครองและส่งเสริมที่เหมาะสมจากรัฐ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2550) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษากำหนดให้สถานศึกษาอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาได้ให้ยึดระดับการศึกษาของสถานศึกษานั้นเป็นสำคัญ ซึ่งมีระบบการบริหารและจัดการศึกษาของทั้งสองระดับเกิดความไม่คล่องตัวและเกิดปัญหาการพัฒนาการศึกษา สมควรแยกเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพื่อให้การบริหารและจัดการศึกษามีประสิทธิภาพอันจะเป็นการพัฒนาการศึกษาแก่นักเรียนในช่วงชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาให้สัมฤทธิ์ผลและมีคุณภาพยิ่งขึ้น (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2553) โดยกำหนดนโยบายดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาโดยมีการเร่งรัดขยายโอกาสและบริการทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นให้กระจายไปสู่ประชาชนส่วนภูมิภาคอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเยาวชน ผู้ด้อยโอกาสในชุมชนเมืองและชุมชนชนบทห่างไกลแล้วยังส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนและผู้ปกครองเห็นความสำคัญและคุณค่าของการศึกษาต่อการพัฒนาตนเอง พัฒนาอาชีพและพัฒนาสังคมส่วนรวมและเร่งรัดพัฒนากระบวนการจัดการบริหาร กระบวนการเรียนการสอนและการนิเทศติดตามผลเพื่อส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะพื้นฐานโดยเน้นการพัฒนาทักษะด้านอาชีพให้สามารถพึ่งตนเองได้ตลอดจนมีคุณธรรม จริยธรรมและตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยมีหลักการดำเนินงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นการจัดการศึกษาลักษณะให้เปล่า ผู้เรียนไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ดำเนินการโดยใช้งบประมาณจากรัฐบาลแล้วยังจัดการศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นที่เน้นการจัดการเรียนการสอนเน้นทักษะพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพและเมื่อนักเรียนจบแล้วสามารถเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพที่สามารถพึ่งตนเองได้ ตลอดจนใช้แหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนโดยได้ดำเนินการในโรงเรียนที่มีความเหมาะสมและมีความพร้อมตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งสนิท ชือสัตย์ (2543) กล่าวว่า โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นโรงเรียนประถมศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเปิดทำการสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสเรียนต่อในระดับสูงขึ้น เพราะว่าการดูภาวะของเด็กที่จบชั้นประถมศึกษายังไม่สมควรที่จะออกไปประกอบอาชีพ ประกอบกับความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยีสูงขึ้นและมีผลงานวิจัยที่พบว่าถ้าประชาชนมีการศึกษาสูงขึ้น จะมีรายได้สูงขึ้นด้วย

การจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาแบ่งออกเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้จำนวน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีและกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โดยมีหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในสถานศึกษาที่ให้การดำเนินการเรียนการสอนของคณะครูเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นผู้ที่นิเทศการสอน รวมทั้งบริหารจัดการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

จากที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้จะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้คือมีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ เป็นผู้นำที่ดี เป็นที่เคารพนับถือของข้าราชการมีมนุษยสัมพันธ์ มีบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พัฒนา กระบวนการเรียนรู้ ดำเนินการวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พัฒนาแหล่งเรียนรู้ ดำเนินการนิเทศ การศึกษา เน้นแนว การศึกษา ส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชนประสานความร่วมมือในการ

พัฒนาวิชาการ กับสถานศึกษาและองค์กรอื่น และส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการ แก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงาน และสถาบันอื่นๆ ที่จัดการศึกษา และปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากโรงเรียน นั่นคือ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้จะต้องมีพฤติกรรมผู้นำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านวิชาการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

ในปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการกำลังเร่งดำเนินการเรื่องการปฏิรูปการศึกษา ดังนั้นสถานศึกษาต้องทำหน้าที่หลักเพื่อเป็นผู้นำและรองรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ซึ่งผู้ที่มีส่วนสำคัญคือผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนั้นครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้จึงมีภาระเพิ่มและซับซ้อนมากขึ้น ซึ่งครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้จะต้องเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้แก่ครูและนักเรียนเป็นสำคัญเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข (บรรเจิด อุณหนิรันตน์, 2555)

เนื่องจากคุณภาพการจัดการศึกษาของประเทศไทยอยู่ในระดับที่น่าพอใจ คือความรู้ ความสามารถของนักเรียน โดยเฉลี่ยต่ำลงทั้งด้านกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และความไม่เท่าเทียมกันในเรื่องของคุณภาพและมาตรฐานของโรงเรียน และยังต้องมีอีกหลายเรื่องที่ต้องเร่งพัฒนาปรับปรุงโดยเฉพาะด้านครู ซึ่งยังขาดแคลนครูที่มีคุณภาพ มีคุณธรรม ไม่ได้คนเก่ง คนดีและใจรักมาเป็นครู ขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการงานทั้ง 4 ด้าน คืองานวิชาการ งานบุคคล งานงบประมาณและงานบริหารทั่วไปสู่สถานศึกษา รวมทั้งยังขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารงานและจัดการศึกษาจากทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง (สมร ปาโท, 2555) ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้จึงมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของสถานศึกษา เพราะเป็นผู้ทำหน้าที่วินิจฉัยสั่งการ ควบคุมและจัดการเกี่ยวกับงานวิชาการในโรงเรียนให้บรรลุตามจุดหมายของการศึกษาที่วางไว้อย่างมีคุณภาพ จากสาระสำคัญที่กล่าวมา รูปแบบการเป็นผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางและเครื่องมือในการพัฒนาตัวบ่งชี้พฤติกรรมผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นประเด็นที่ท้าทาย สำหรับการบริหารงานสถานศึกษาในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของพฤติกรรมผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. เพื่อศึกษานำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ของพฤติกรรมผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) มีขั้นตอนดำเนินการวิจัย 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาพฤติกรรมผู้นำการเปลี่ยนแปลง องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้

ในระยะแรกผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

1. ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสารจากงานวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมผู้นำการเปลี่ยนแปลง

2. สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์ เกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำการเปลี่ยนแปลง จำนวน 9 คน ได้แก่ คึกษาณเทศก์เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของจังหวัดยะลา ปัตตานีและนราธิวาส

ตารางที่ 1 ผลการพิจารณาความเหมาะสมของข้อมูล

ตัวบ่งชี้	Bartlett's Test of Sphericity			Kaiser-Mayer-Olkin Measure of Sampling Adequacy : MSA	
	Approx. Chi-Square	df	Sig.	ค่าที่เหมาะสม	ค่าที่ได้
ตัวบ่งชี้พฤติกรรมผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	33770.369	2211	.000	> .50	.917

จากตารางที่ 1 แสดงว่าค่าดัชนีไคเซอร์ - เมเยอร์ - ออลกิน (The Kaiser - Mayer - Olkin Measure of Sampling Adequacy : MSA) ของพฤติกรรมผู้นำ มีค่าเท่ากับ .917 ซึ่งมีค่าสูงกว่า .50 และค่าเข้าใกล้ 1 ซึ่งหมายความว่าข้อมูลมีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก จึงมีความเหมาะสมในการนำข้อมูลไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจและค่าไค-สแควร์ ที่ได้จาก Bartlett's Test of Sphericity มีค่าเท่ากับ 33770.369 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ดังนั้น สรุปได้ว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กัน ดังนั้นเมทริกซ์สหสัมพันธ์นี้จึงเหมาะสมที่จะใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจได้ ทั้งนี้ตัวบ่งชี้ในพฤติกรรมผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้ง 48 ข้อ มีขนาดความสัมพันธ์เพียงพอ และมีความเหมาะสมในการนำไปวิเคราะห์ตัวพฤติกรรมผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไป

2. ผลการศึกษาพฤติกรรมผู้นำการเปลี่ยนแปลงโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกศึกษาในภาค จำนวน 9 คน (การวิจัยเชิงคุณภาพ) และการศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของพฤติกรรมผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (การวิจัยเชิงปริมาณ) ผลการวิจัยดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนองค์ประกอบ ค่าไอแกน ร้อยละของความแปรปรวนและร้อยละสะสมของความแปรปรวนขององค์ประกอบ

องค์ประกอบ	ค่าไอแกน	ร้อยละของความแปรปรวน	ร้อยละสะสมของความแปรปรวน
พฤติกรรมผู้นำด้านอัตลักษณ์	34.288	51.176	51.176
พฤติกรรมผู้นำด้านการพัฒนาตน	3.119	4.655	55.831
พฤติกรรมผู้นำด้านเทคนิคการจัดการเรียนการสอน	2.383	3.557	59.388
พฤติกรรมผู้นำด้านการวางแผนจัดการงบประมาณและพัสดุ	1.981	2.957	62.344
พฤติกรรมผู้นำด้านเทคนิค	1.479	2.208	66.907
พฤติกรรมผู้นำด้านการศึกษา	1.329	1.984	68.891

จากตารางที่ 2 พบว่าพฤติกรรมผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ พฤติกรรมผู้นำด้านอัตลักษณ์ พฤติกรรมผู้นำด้านการพัฒนาตน พฤติกรรมผู้นำด้านเทคนิคการจัดการเรียนการสอน พฤติกรรมผู้นำด้านการวางแผนจัดการงบประมาณและพัสดุ พฤติกรรมผู้นำด้านเทคนิค และพฤติกรรมผู้นำด้านการศึกษา พฤติกรรมผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีค่าไอแกน (Eigenvalues) อยู่ระหว่าง

1.329 - 34.288 ซึ่งมีค่ามากกว่า 1.0 มีค่าร้อยละของความแปรปรวนอยู่ระหว่าง 1.984 - 51.176 และมีค่าร้อยละของความแปรปรวนอยู่ระหว่าง 51.176 - 68.891

เมื่อพิจารณาตัวบ่งชี้พฤติกรรมผู้นำการเปลี่ยนแปลงของแต่ละองค์ประกอบพบว่า มี 6 องค์ประกอบ 48 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 พฤติกรรมผู้นำด้านอัตลักษณ์ มีตัวบ่งชี้จำนวน 17 ตัวบ่งชี้ ที่สำคัญ เช่น 1) การใช้ถ้อยคำ น้ำเสียงน่าฟัง เป็นมิตรและได้สาระ 2) การเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าตนเอง 3) การรู้จักและเข้าใจตนเองว่ามีจุดเด่นและข้อบกพร่องใดบ้าง องค์ประกอบที่ 2 พฤติกรรมผู้นำด้านการพัฒนาตน มีตัวบ่งชี้จำนวน 2 ตัวบ่งชี้ ที่สำคัญ เช่น 1) ความสามารถในการบริหารจัดการเกี่ยวกับหลักสูตรการสอน 2) ความสามารถในการนิเทศและประเมินผลด้านการสอน 3) ความสามารถในการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนเพื่อความสำเร็จของผู้เรียน องค์ประกอบที่ 3 พฤติกรรมผู้นำด้านเทคนิคการจัดการเรียนการสอน มีตัวบ่งชี้จำนวน 7 ตัวบ่งชี้ ที่สำคัญ เช่น 1) การให้ความสนใจในการเยี่ยมห้องเรียนเพื่อความมุ่งหมายในการพัฒนาการเรียนการสอน 2) ความสามารถในการสังเกตและการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 3) การมีทักษะในการวางแผนงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 4 พฤติกรรมผู้นำด้านการวางแผนจัดการงบประมาณและพัสดุ มีตัวบ่งชี้จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ ที่สำคัญ เช่น 1) การจัดหาทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ครูมีความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) การขออนุมัติเบิกจ่ายวัสดุอุปกรณ์ให้เป็นไปตามโครงการต่างๆ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ 3) การประชุมวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกับครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 5 พฤติกรรมผู้นำด้านเทคนิค มีตัวบ่งชี้จำนวน 4 ตัวบ่งชี้ที่สำคัญ เช่น 1) การมีทักษะในการวิจัยและประเมินผล 2) การมีทักษะในการเลือกวิธีการสอนที่ดี 3) การมีทักษะในการพัฒนาปรับปรุงงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ และองค์ประกอบที่ 6 พฤติกรรมผู้นำด้านการศึกษา มีตัวบ่งชี้จำนวน 3 ตัวบ่งชี้ ที่สำคัญ เช่น 1) การเป็นผู้นำในการสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน 2) การใช้เทคโนโลยีและข้อมูลที่หลากหลายในการพัฒนา

2. ผลการศึกษานำหน้าหาคำสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้พฤติกรรมผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้พบว่า ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.77 - 4.37 โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

จากสรุปผลการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาพบว่าองค์ประกอบและตัวบ่งชี้พฤติกรรมผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มี 6 องค์ประกอบ 48 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 พฤติกรรมผู้นำด้านอัตลักษณ์ องค์ประกอบที่ 2 พฤติกรรมผู้นำด้านการพัฒนาตน องค์ประกอบที่ 3 พฤติกรรมผู้นำด้านเทคนิคการจัดการเรียนการสอน องค์ประกอบที่ 4 พฤติกรรมผู้นำด้านการวางแผนจัดการงบประมาณและพัสดุ องค์ประกอบที่ 5 พฤติกรรมผู้นำด้านเทคนิค และองค์ประกอบที่ 6 พฤติกรรมผู้นำด้านการศึกษา

ที่พบการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากองค์ประกอบและตัวบ่งชี้เดิมบางตัวอยู่ผิดกลุ่ม การวิเคราะห์องค์ประกอบทำให้ได้องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ใหม่ถูกต้องตามความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น คือ ทำให้มีองค์ประกอบทั้งหมด 6 องค์ประกอบและมีตัวบ่งชี้ 48 ตัวบ่งชี้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธีรเดช สายเส้น (2555) ซึ่งได้ศึกษาเรื่ององค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะเด่นชัดเฉพาะของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนยอด นิยมภาคใต้ฝั่งอันดามันและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจารุวรรณ เยื่อสูงเนิน (2556) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการทำงานเป็นทีม ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างมีตัวบ่งชี้คุณลักษณะของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่

เอื้อต่อการทำงานเป็นทีม มีความเที่ยงตรงตามสภาพจริงทุกตัว

2. ผลการศึกษาเน้นให้ความสำคัญของพฤติกรรมผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.77 - 4.37 โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกตัว โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การแต่งกายเรียบร้อย ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การขออนุมัติเบิกจ่ายวัสดุอุปกรณ์ให้เป็นไปตามโครงการต่าง ๆ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ และเมื่อศึกษาระดับน้ำหนักความสำคัญของพฤติกรรมผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยภาพรวมโดยเรียงลำดับจากน้ำหนักความสำคัญจากมากที่สุด ได้แก่ พฤติกรรมผู้นำด้านอัตลักษณ์ น้ำหนักความสำคัญน้อยที่สุด ได้แก่ พฤติกรรมผู้นำด้านการวางแผนจัดการงบประมาณและพัสดุ

ที่พบการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก 1. โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอาจจะยังไม่เคยพัฒนาหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 2. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ได้มาจากการแต่งตั้งของผู้บริหารสถานศึกษา โดยดูความอาวุโส ไม่ได้ดูในด้านความสามารถทางด้านวิชาการ จึงทำให้หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ไม่ได้เตรียมความพร้อมในการรับตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 3. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ยังไม่ทราบบทบาทของตนเองว่าจะต้องทำอะไรบ้าง เช่น ต้องทำงานบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ไม่มีการทำ PLC ไม่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ไม่รู้ว่าเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวลัยลักษณ์ วุฒิปราณี (2555) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการลำลูกกา ส่วนครูที่ปฏิบัติการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำด้านมุ่งสัมพันธ์ของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของมนัสชัย พรหมสวัสดิ์ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมผู้นำของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ตามทัศนะของครูในกลุ่มสาระโรงเรียนวิเศษไชยชาญ ต้นติวทยาภูมิ สังเกต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 5 ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมผู้นำของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ตามทัศนะของครูในกลุ่มสาระโรงเรียนวิเศษไชยชาญ ต้นติวทยาภูมิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 5 ในภาพรวมปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ในส่วนของแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมผู้นำหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้กลุ่มประชากรมีความคิดเห็นว่า ควรมีการจัดให้มีการอบรมพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการให้กับหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการเป็นผู้นำให้มีความสมบูรณ์ มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ร่วมงานในการปฏิบัติหน้าที่ ควรจัดระบบการนิเทศและติดตามเพื่อประจักษ์ผลความก้าวหน้าในการเรียนการสอน และหาแนวทางการพัฒนาผลการปฏิบัติงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ อีกทั้งหัวหน้าสื่อสารได้ชัดเจน ยอมรับฟังความคิดเห็นผู้ร่วมงาน ยึดการบริหารงานอย่างมีส่วนร่วมเพื่อให้งานสำเร็จ ควรมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานและมีความสามัคคีในการปฏิบัติหน้าที่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้และสำเร็จความพึงพอใจของผู้ร่วมงาน

สรุป

ผลการวิจัยครั้งนี้ ได้ 6 องค์ประกอบ 48 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 พฤติกรรมผู้นำด้านอัตลักษณ์ มีตัวบ่งชี้จำนวน 17 ตัวบ่งชี้ ที่สำคัญ เช่น 1) การใช้ถ้อยคำ น้ำเสียงน่าฟัง เป็นมิตรและได้สาระ 2) การเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าตนเองและ 3) การรู้จักและเข้าใจตนเองว่ามีจุดเด่นและข้อบกพร่องได้บ้าง องค์ประกอบที่ 2 พฤติกรรมผู้นำด้านการพัฒนาตน มีตัวบ่งชี้จำนวน 12 ตัวบ่งชี้ ที่สำคัญ เช่น 1) ความสามารถในการบริหารจัดการเกี่ยวกับหลักสูตรการสอน 2) ความสามารถในการนิเทศและประเมินผลด้านการสอน และ 3) ความสามารถในการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนเพื่อ ความสำเร็จของผู้เรียน องค์ประกอบที่ 3 พฤติกรรมผู้นำด้านเทคนิคการจัดการเรียนการสอน มีตัวบ่งชี้

จำนวน 7 ตัวบ่งชี้ ที่สำคัญ เช่น 1) การให้ความสนใจในการเยี่ยมห้องเรียนเพื่อความมุ่งหมายในการพัฒนาการเรียนการสอน 2) ความสามารถในการสังเกตและการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ และ 3) การมีทักษะในการวางแผนงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 4 พฤติกรรมผู้นำด้านการวางแผนจัดการงบประมาณและพัสดุ มีตัวบ่งชี้จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ ที่สำคัญ เช่น 1) การจัดหาทรัพยากรต่างๆ เพื่อช่วยให้ครูมีความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) การขออนุมัติเบิกจ่ายวัสดุอุปกรณ์ให้เป็นไปตามโครงการต่าง ๆ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ และ 3) การประชุมวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกับครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 5 พฤติกรรมผู้นำด้านเทคนิค มีตัวบ่งชี้จำนวน 4 ตัวบ่งชี้ ที่สำคัญ เช่น 1) การมีทักษะในการวิจัยและประเมินผล 2) การมีทักษะในการเลือกวิธีการสอนที่ดีและ 3) การมีทักษะในการพัฒนาปรับปรุงงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ และองค์ประกอบที่ 6 พฤติกรรมผู้นำด้านการศึกษา มีตัวบ่งชี้จำนวน 3 ตัวบ่งชี้ ที่สำคัญ เช่น 1) การเป็นผู้นำในการสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนและ 2) การใช้เทคโนโลยีและข้อมูลที่หลากหลายในการพัฒนา โดยมีระดับน้ำหนักความสำคัญของพฤติกรรมผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบและตัวพฤติกรรมผู้นำเพื่อการบริหารการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 48 ตัวบ่งชี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. องค์ประกอบพฤติกรรมผู้นำด้านอัตลักษณ์ พบว่า เป็นองค์ประกอบที่มีน้ำหนักความสำคัญสูงสุด ดังนั้นสถานศึกษาควรนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดนโยบายและกรอบทิศทางการบริหารการศึกษาการจัดทำแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ ตลอดจนแผนการพัฒนาทรัพยากรบุคคล เพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้
2. องค์ประกอบพฤติกรรมผู้นำด้านการพัฒนาดิน พบว่า เป็นองค์ประกอบที่มีน้ำหนักความสำคัญเป็นอันดับที่ 2 ดังนั้นสถานศึกษาควรนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้เพื่อการตัดสินใจทางการวางแผนการนิเทศการสอน ประเมิน พัฒนาและติดตามการสอนของครูในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้
3. องค์ประกอบพฤติกรรมผู้นำด้านเทคนิค พบว่า เป็นองค์ประกอบที่มีน้ำหนักความสำคัญเป็นอันดับที่ 3 ดังนั้นสถานศึกษาควรนำผลการวิจัยไปสร้างและพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดีเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาวิธีการสอนของครูในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้
4. องค์ประกอบพฤติกรรมผู้นำด้านเทคนิคการจัดการเรียนการสอน พบว่า เป็นองค์ประกอบที่มีน้ำหนักความสำคัญเป็นอันดับที่ 4 ดังนั้นสถานศึกษาควรนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ การจัดทำคู่มือ เพื่อสื่อสารแก่ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอนในโรงเรียนและครูปฏิบัติกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้
5. องค์ประกอบพฤติกรรมผู้นำด้านการศึกษา พบว่า เป็นองค์ประกอบที่มีน้ำหนักความสำคัญเป็นอันดับที่ 5 ดังนั้นสถานศึกษาควรนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาทรัพยากรบุคคล และเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ทันต่อสังคมไทยและสังคมโลก
6. องค์ประกอบพฤติกรรมผู้นำด้านการวางแผนจัดการงบประมาณและพัสดุ พบว่า เป็นองค์ประกอบที่มีน้ำหนักความสำคัญเป็นอันดับสุดท้าย ดังนั้นสถานศึกษาควรนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดนโยบายและกรอบทิศทางการ

บริหารการศึกษา การจัดทำแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ ตลอดจนแผนการพัฒนาทรัพยากรบุคคล เทคโนโลยีและงบประมาณ เพื่อพัฒนาการวางแผนในเรื่องงบประมาณของกลุ่มสาระการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรมีการพัฒนาข้อเสนอในการทำคู่มือการประเมินเพื่อหาเกณฑ์ของแต่ละตัวขององค์ประกอบ
2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างแบบวัดและประเมินพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อให้มีเครื่องมือวัดพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ตลอดจนใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาตนเองและสถานศึกษาต่อไป
3. ควรมีวิจัยการพัฒนาตัวบ่งชี้พฤติกรรมผู้นำของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมกับบริบทของสังคมของสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในอนาคต ตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาในสังกัดอื่น ๆ
4. ควรมีการวิจัยเชิงประเมินและติดตามผลการนำตัวบ่งชี้ที่ได้ไปใช้ในการประเมินพฤติกรรมพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อเป็นสารสนเทศพื้นฐานในการวางแผนพัฒนาพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้
5. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับตัวบ่งชี้พฤติกรรมผู้นำ จะทำให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____ (2551). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2554). การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Window (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: ชรรณสาร.

จารุวรรณ เยื่อสูงเนิน. (2556). การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการทำงานเป็นทีม

ในโรงเรียนสังกัดบริหารส่วนจังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต

(การบริหารการศึกษา). คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล, นครราชสีมา.

ชูศรี วงศ์รัตน์. (2553). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 12). นนทบุรี: ไทเนรมิตกิจ อินเตอร์โปรแกรมส์.

ธีรเดช สายเส้น. (2555). องค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะเด่นชัดเฉพาะของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนอดนิยมนภาคใต้

ฝั่งอันดามัน. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต(การบริหารการศึกษา). คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล,

นครราชสีมา.

บรรเจิด อุณหนิรัตน์. (2555). รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มพลังอำนาจการทำงานของครูในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา

ศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย ฉบับมนุษยศาสตร์

และสังคมศาสตร์, 2(1), 78-88.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3). (2553). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 127 ตอนที่ 45 ก. หน้า 1-3.

เพชรน้อย สิงห์ช้างชัย. (2549). หลักการและการใช้สถิติการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวสำหรับการวิจัยทางการพยาบาล

(พิมพ์ครั้งที่ 3). สงขลา: ชานเมือง.

- มนัสชัย พรหมสวัสดิ์. (2555). พฤติกรรมผู้นำของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ตามทฤษฎีของคุอร์นในกลุ่มสาระโรงเรียนวิเศษไชยชาญ. ดัชนีวิทยานิพนธ์. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการศึกษา วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2550). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 124 ตอนที่ 47 ก. หน้า 8.
- วลัยลักษณ์ วุฒิปราณี. (2555). ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการลำลูกกา. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการศึกษา วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สนธิ ชื้อสัตย์. (2543). สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา.). สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- สมร ปาโท. (2555). รูปแบบการพัฒนาระบบผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นมืออาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสต์เทิร์นเอเชีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2(1), 99-109.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2548). เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- Hair, F Joseph., et al. (2010). *Multivariate Data Analysis* (7th ed). New Jersey: Pearson Education.